

Případné dotazy ohledně přístupu k plným textům níže uvedených zdrojů prosím směřujte na studovna@npmk.cz.

1.

Aktualizované kurikulum nikoho ze vzdělávání nevylučuje / [The updated curriculum does not exclude anyone from education] / Marie Horázná ; Marie Těthalová — cze

In: Informatorium 3-8 : časopis pro výchovu dětí od 3-8 let v mateřských školách a školních družinách — ISSN 1210-7506 — Ročník 32, číslo 6 (červen) (2025), strana 13-15.

Rozhovor s ředitelkou Speciální mateřské školy Štíbrova Marií Horáznou pojednává o novém rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV) a jeho implementaci do praxe. Ředitelka hovoří o procesu aktualizace RVP PV, o změnách, které přináší, a o tom, jakým způsobem by se měly mateřské školy přizpůsobit novému kurikulu. Zmíněna je důležitost profesionálního pedagogického týmu, spolupráce učitelů a asistentů pedagoga, a také inkluzivní principy, na nichž je nové kurikulum založeno. Dále rozhovor zmiňuje, jak by měly mateřské školy přistupovat k tvorbě školního vzdělávacího programu (ŠVP). Horázná také reflektuje změny v kurikulu týkající se dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a doporučuje zdroje, které mohou učitelům pomoci při práci s těmito dětmi. Rozhovor dále pojednává o tom, jak Horázná plánuje vytvořit ŠVP pro svou mateřskou školu ve spolupráci s učiteli a jakým způsobem by se měli pedagogičtí pracovníci ztotožnit s novým kurikulem.

mateřská škola ; předškolní výchova ; kurikulum ; učitel ; školní vzdělávací program ; speciální vzdělávací potřeby ; rámcový vzdělávací program

<http://katalog.npmk.cz/documents/540252>

2.

Duševní zdraví dětí a ZUŠ / [Mental health of children and primary art school] / Lucie Valentová — cze

In: Speciál pro ZUŠ : příloha časopisu Řízení školy — ISSN 2788-1113 — Ročník 2025, číslo 3 (2025), strana 7-8.

Článek pojednává o narůstajícím problému duševního zdraví dětí a dospívajících, kteří navštěvují základní umělecké školy. Zmíněny jsou statistiky, které ukazují, že značná část dětí trpí depresí, úzkostí a sebepoškozováním. Článek vyzývá k zamyšlení nad danou situací a zvažuje možnosti, jak mohou ZUŠ přispět ke zlepšení duševního zdraví svých žáků. Upozorňuje na důležitost primární

prevence prostřednictvím uměleckého vzdělávání a na potřebu vzdělávání učitelů v oblasti krizové intervence. Dále zdůrazňuje význam individuální výuky na ZUŠ, která může vytvářet specifický vztah mezi žákem a učitelem a být nástrojem pro řešení zhoršujícího se duševního zdraví dětí.

duševní zdraví ; deprese ; úzkost ; základní umělecká škola ; umělecké vzdělávání ; vztah učitel-žák

<http://katalog.npmk.cz/documents/540265>

3.

Ministr Bek : vidím jiné priority než platy nepedagogů / [Minister Bek : I see other priorities than non-teaching staff salaries] / Jana Kašparová — cze

In: Týdeník školství — ISSN 1210-8316 [CZ] — Ročník 33, číslo 23-24 (2025), strana 6-7.

Článek se týká převodu financování nepedagogů na obce a kraje. Školské odbory vyjadřují vážné obavy z plánovaného převodu financování nepedagogických pracovníků na obce a kraje, který má začít od roku 2026. Kritizují nedostatečnou přípravu a systémovou nepřípravenost ministerstva školství, které již nyní čelí problémům s pokrytím platů těchto pracovníků do konce roku 2025. Nejvíce rostou počty asistentů pedagoga, a to i kvůli vyššímu počtu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně ukrajinských uprchlíků. Ministr školství Mikuláš Bek přiznává rozpočtové potíže a zdůrazňuje, že obrana má aktuálně vyšší prioritu než školství. Odbory upozorňují na riziko propouštění nepedagogických pracovníků kvůli chybějícím financím, nedostatek finančních prostředků může také vést k nedostupnosti nezbytných školských služeb, jako jsou prostředky na učebnice či školní pomůcky.

nepedagogický personál ; financování ; plat ; ministerstvo školství ; ministr školství ; asistent pedagoga ; odbory ; odborová organizace ; Ukrajina ; Česko ; kritika ; Ukrajinci ; 2025 ; 2026

<http://katalog.npmk.cz/documents/540437>

4.

Nový model školních jídelen učí děti neplýtvat a oblíbit si nové chutě / [New school canteen model teaches children not to waste and to enjoy new tastes] / Martina Fojtů — cze

In: Speciál pro školní jídelny : příloha časopisu Řízení školy — ISSN 2336-6818 — Ročník 11, číslo 3 (2025), strana 22-25.

V září 2022 otevřela společnost Primirest v Tanvaldu první samoobslužnou školní jídelnu v Česku. Tento model, založený na samostatném výběru jídla dětmi, přinesl ve zdejší škole výrazné změny nejen v návycích stravování, ale i v environmentální výchově. Děti se naučily jíst pestře a zdravěji, samy si nabírají porce, třídí odpad a zbytek jídla se recykluje či daruje neziskovým organizacím. Maskot projektu Barvožrout na obrazovce televize a z plakátů dětem radí, jak velkou by si měly nandat porci, aby ji zbytečně nevyhodily, ale zároveň se najedly, a jak si poskládat oběd tak, aby

byl nutričně vyvážený. Škola se stala po zavedení nového modelu jídelny téměř bezodpadovou restaurací. Samoobslužné školní stravování se postupně rozšiřuje do dalších škol.

jídlna ; školní stravování ; výživa ; stravovací zvyklosti ; jídlo ; výchova ke správné výživě ; rozvíjení schopností ; environmentální výchova ; školní strava ; zdravá výživa ; 2022

<http://katalog.npmk.cz/documents/539792>

5.

Pedagogické kompetencie vysokoškolských učiteľov z pohľadu študentov = Pedagogical competences of university teachers from the student's perspective / Magdaléna Kremnická, Lenka Rovňanová — slo — Obsahuje bibliografické odkazy

In: Lifelong learning = Celoživotní vzdělávání — ISSN 1804-526X — Ročník 14, číslo 2 (2024), strana 167-200.

Studie prezentuje výsledky dotazníkového šetření, jehož se účastnilo 90 mužů a 293 žen (+ jedna osoba nebinární a čtyři účastníci pohlaví neuvedli) ze slovenských vysokých škol ve věku 18 až 52 let. Cílem bylo zjistit hodnocení vyučovacího procesu ze strany studentů ve smyslu významu profesních činností a osobnostní charakteristiky vysokoškolských učitelů. Sledovanými oblastmi bylo: 1. zaměření učitele na studenty v sociokulturním kontextu; 2. vlastní vzdělávací (edukační) proces; 3. rozvoj učitele. Autorky poukazují nejen na potřebu respektujícího prostředí, ale také na nezbytnost vzdělávání vysokoškolských učitelů, jak v oblasti výzkumu a publikační činnosti, tak i v oblasti pedagogických schopností.

vysokoškolský pedagog ; kompetence ; vztah učitel-student ; průzkum ; dotazování ; hodnocení učitele ; vysokoškolské studium ; Slovensko ; pedagogické kompetence

<http://katalog.npmk.cz/documents/540793>

6.

Postoje k víceletým gymnáziím / [Attitudes towards multi-year grammar schools] / Miroslav Hřebecký — cze

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol — ISSN 1214-8679 — Ročník 22, číslo 4 (2025), strana 17-20.

Článek analyzuje problematiku víceletých gymnázií v českém školství a navrhuje systémové kroky k omezení jejich negativních dopadů. Kriticky hodnotí současný stav a ukazuje rozpor mezi veřejným míněním a expertními doporučeními. Poukazuje na hlavní problémy víceletých gymnázií: prohlubování vzdělávacích nerovností, snižování kvality základního školství a sociální exkluzi. Navrhuje postupné omezení gymnázií prostřednictvím redukce kapacit, úpravy přijímacího řízení a zlepšení základního školství.

střední škola ; víceleté gymnázium ; systém výchovy a vzdělávání ; kvalita vzdělání ; nerovnost vzdělání

<http://katalog.npmk.cz/documents/539526>

7.

Pracovní požadavky učitelské profese pohledem učitelů : výzvy a příležitosti pro vedení škol / [The job demands of the teaching profession as seen by teachers : challenges and opportunities for school leaders] / Petr Hlad'o, Klára Harvánková — cze

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol — ISSN 1214-8679 — Ročník 22, číslo 4 (2025), strana 14-16.

Článek se zaměřuje na analýzu pracovních nároků učitelské profese a jejich dopadů na profesní a osobní život učitelů. Identifikuje klíčové zátěžové faktory učitelské profese ve čtyřech hlavních oblastech: fyzické, sociální, emocionální a organizační nároky. Mezi nejvýznamnější patří dlouhodobé sezení, práce v hlučném prostředí, náročná komunikace s rodiči, proměny charakteristik žáků a narušení rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem. Předkládá konkrétní doporučení pro vedení škol ke zmírnění negativních dopadů identifikovaných pracovních nároků. Návrhy zahrnují ergonomické úpravy pracovišť, zlepšení komunikace s rodiči, zavedení přiměřených přestávek, flexibilnější organizaci práce a podporu work-life balance učitelů.

učitel ; pedagogické povolání ; pracovní podmínky učitelů ; školní prostředí ; ředitel školy ; řízení školy ; náplň práce

<http://katalog.npmk.cz/documents/539525>

8.

Proč se ze školského zákona stal nepřehledný guláš? / [Why has the education law become a confusing mess?] / Jana Kašparová — cze

In: Týdeník školství — ISSN 1210-8316 — Ročník 33, číslo 19-20 (2025), strana 6-7.

Článek pojednává o sporné novele školského zákona. Autorka blíže představuje pět oblastí této novely - PHmax (maximální týdenní počet hodin vyučování), zajištění poradenských služeb školním psychologem nebo speciálním pedagogem, slučování menších škol, možnost zakládání dceřiných škol soukromými školami a převod financování nepedagogů na kraje a obce. Během druhého čtení zákona bylo načteno celkem 27 pozměňovacích návrhů a novela je kritizována pro svou nepřehlednost.

školský zákon ; školská legislativa ; poradenská služba ; slučování škol ; soukromá škola ; financování ; nepedagogický personál ; kritika ; novela zákona ; 2025

<http://katalog.npmk.cz/documents/539980>

9.

Rozvoj čtenářské gramotnosti nejen v hodinách speciálně pedagogické péče, ale i doma / [Developing reading literacy not only in special education classes but also at home] / Kamila Balharová — cze

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky — ISSN 2336-3436 — Ročník 12, číslo 3 (2025), strana 14-15.

Článek se zabývá rozvojem čtenářské gramotnosti u dětí, zejména u těch, které mají obtíže s technikou čtení nebo porozuměním textu. Autorka, speciální pedagožka, sdílí své zkušenosti z praxe a doporučuje různé publikace vhodné pro rozvoj čtenářských dovedností. Mezi doporučené publikace patří Fíovo čtení, Dyslektické čítanky, Příběhy veverky Zrzinky, Čtení s porozuměním, Putování klokánka Jumpíka, Lenka a Tonička, Život rytíře, Stalo se na Čihůři aneb Když duchové vládnou, Není čert jako čert a Astronomie bez dalekohledu. Tyto publikace jsou vhodné pro různé věkové kategorie napříč ročníky základní školy a mohou být použity jak ve škole, tak při domácí práci s dětmi.

čtenářská gramotnost ; čtení ; porozumění textu ; dyslexie ; žák ; porucha učení ; obtíže při čtení ; práce s textem ; pracovní sešit ; učebnice ; dětská kniha ; rozvíjení schopností ; základní škola ; speciální pedagogika

<http://katalog.npmk.cz/documents/540584>

10.

Školní vzdělávací program v mateřské škole musí být živý dokument / [The school curriculum in kindergarten must be a living document] / Hana Splavcová — cze

In: Speciál pro MŠ : příloha časopisu Řízení školy — ISSN 2571-0591 [CZ] — Ročník 2025, číslo 3 (2025), strana 8-11.

Kurikulární dokumenty Prohlédnout RVP <https://prohlednout.rvp.cz/>

Článek se zabývá novými změnami v rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání a jejich dopadem na tvorbu školního vzdělávacího programu (ŠVP) v mateřských školách. Nový RVP PV přináší změny v klíčových kompetencích, vzdělávacích oblastech a diagnostickém portfoliu. Důraz je kladen na individualizaci, pedagogické diagnostikování a spolupráci s rodinou. Článek také zdůrazňuje potřebu návaznosti předškolního a prvostupňového vzdělávání a popisuje, jak by měl být ŠVP tvořen jako živý dokument společnou prací pedagogického sboru. Dále jsou popsány zásady pro tvorbu ŠVP, včetně třídního plánování a evaluace. Nakonec článek informuje o podpoře, kterou nabízí NPI ČR při zavádění nového kurikula (webináře, konference, metodické podpory) a představuje harmonogram zavádění RVP PV.

mateřská škola ; rámcový vzdělávací program ; školní vzdělávací program ; Národní pedagogický institut České republiky

<http://katalog.npmk.cz/documents/540220>

11.

Teorie typů jako pomocník učitele / [Type theory as a teacher's helper] / Šárka Miková ; Daniela Kramulová — cze

In: Učitelský měsíčník : odborný časopis pro pedagogy — ISSN 2694-9946 — Ročník 6, číslo 6 (2025), strana 9-12.

Rozhovor s psycholožkou Šárkou Mikovou pojednává o Teorii typů, která vychází z práce Carla Gustava Junga a popisuje vrozené rozdíly mezi lidmi. Teorie může pomoci učitelům pochopit různé potřeby a chování žáků. Miková vysvětluje, jak různé typy osobnosti ovlivňují chování a učení ve škole, a poskytuje praktická doporučení pro učitele, aby zohledňovali potřeby různých typů žáků, například extravertů a introvertů. Dále diskutuje o tom, jak učitelé mohou využít znalost Teorie typů ke zlepšení výuky a zvýšení motivace žáků. Zmíněna jsou také školení a semináře, které Miková nabízí, a jejich přínos pro učitele a žáky. Důležité dle Mikové je, aby učitelé pochopili a ocenili rozdíly mezi žáky a vytvořili pro ně přívětivé a podporující prostředí.

učitel ; žák ; individuální přístup ; chování ; osobnost ; psychologie osobnosti ; psychické vlastnosti ; psychologie ; typologie ; introvert ; extrovert ; typologie osobnosti ; teorie

<http://katalog.npmk.cz/documents/540297>

12.

Třídnické hodiny 21. století : proměna role třídního učitele / [Classroom lessons in the 21st century : the changing role of a classroom teacher] / Markéta Librová rozená Dobiášová — cze

In: Třídní učitel a vedení třídy — ISSN 2570-8279 — Ročník 2025, číslo 2 (II.čtvrtletí) (2025), strana 31-33.

Článek se zabývá třídnickými hodinami a rolí třídního učitele v současné vzdělávací době. Třídnické hodiny jsou specifické svým zaměřením na bezpečný prostor pro sdílení a rozvoj měkkých dovedností žáků. Třídní učitel by měl být průvodcem a moderátorem, který aktivně rozvíjí u žáků schopnosti jako efektivní komunikace, řešení konfliktů a zvládání negativních emocí. Článek zdůrazňuje důležitost přesné přípravy třídnických hodin a osobnostní a profesní vyzrálosti třídního učitele. Dále jsou popsány specifické aspekty třídnických hodin, jako je akcent na bezpečný prostor, hlavní obsah tvořený žáky, ticho jako součást tvůrčího procesu, dobrovolnost zapojení se do aktivit a sdílení názorů, efektivní komunikace a podpora žáků v jejich emočním vyjádření. Autorka také předkládá příklady aktivit pro třídnické hodiny.

škola ; učitel ; role učitele ; pedagogická dovednost ; interpersonální vztahy ; třídní učitel ; třídnické hodiny

<http://katalog.npmk.cz/documents/540059>

13.

Umělá inteligence očima žáků a rodičů : jaká je podle nich role školy? / [Artificial intelligence through the eyes of pupils and parents : what do they think is the role of schools?] / Helena Beranová — cze

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol — ISSN 1214-8679 — Ročník 22, číslo 6 (2025), strana 25-27.

Dotazník Mapa školy <https://mapaskoly.cz/>

Článek se zabývá využíváním umělé inteligence (AI) ve vzdělávání z pohledu žáků, rodičů a škol. Představuje výsledky průzkumu, kterého se zúčastnilo 3 406 žáků základních a středních škol a 776 rodičů. Zjištění ukazují, že žáci AI nástroje běžně používají, často bez vedení, a že rodiče očekávají, že školy pomohou jejich dětem rozvíjet dovednosti související s AI, zejména bezpečné a zodpovědné používání. Rodiče také chtějí být lépe informováni o tom, jak školy využívají AI. Žáci mají ambivalentní postoj k AI, vidí v ní nástroj pro učení, ale také zažívají nejistotu kvůli nízké důvěře ve spolehlivost a důvěryhodnost AI technologií. Článek nabízí doporučení pro školy, aby posílily transparentní komunikaci s rodiči, poskytly jim přehled o svém přístupu k AI a podporovaly žáky v rozvoji kritického myšlení ohledně AI. Dále doporučuje, aby školy využily zájem a pozitivní emoce žáků vůči AI a poskytly učitelům oporu pro aktivní zapojení do výuky s AI. základní škola ; střední škola ; výchovně-vzdělávací proces ; rozvoj vzdělání ; umělá inteligence ; inovace ve vzdělávání ; inovace ; informační technologie ; vztah rodiče-škola ; postoj žáka ; postoj rodičů

<http://katalog.npmk.cz/documents/540284>

14.

Vzhůru do oblak = Up to the clouds / Martina Škorpilová — cze — Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pokroky matematiky, fyziky a astronomie — ISSN 0032-2423 — Ročník 70, číslo 1 (2025), strana 11-37.

Článek se věnuje bratrům Wilburovi a Orvilleovi Wrightovým, kteří v roce 1903 sestavili první motorové, vlastnoručně postavené letadlo. Letadlo Wright Flyer bylo postaveno ze smrkového dřeva. Autorka podrobně popisuje 17. prosinec 1903, kdy mladší z bratrů, Orville Wright, s letadlem poprvé vzlétl. Flyer I, jak se prvnímu letadlu také říká, vzlétl toho dne dohromady čtyřikrát. V krátkosti jsou dále shrnuty následující osudy obou bratrů, jako např. založení letecké společnosti Wright Company, spory o autorství způsobu řízení letadla nebo snahu o získání uznání. Autorka neopomíná ani Katharine Wrightovou, mladší sestru Wrightových. Na místě, kde bratři uskutečnili první pokusy a úspěšné vzlety, stojí dnes Národní památník bratří Wrightů.

biografie ; historické hledisko ; objev ; Wright, Wilbur, 1867-1912 ; Wright, Orville, 1871-1948 ; letci ; letectví ; objevitelé a vynálezci ; 1903

<http://katalog.npmk.cz/documents/539940>

15.

What "makes schooling" : democratisation doesn't mean deinstitutionalisation = Co dělá školu školou : demokratizace neznamená deinstitutionalizaci / Jean-Yves Rochex — eng — Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pedagogika : časopis pro pedagogickou teorii a praxi — ISSN 0031-3815 — Ročník 74, číslo 4 (2024), strana 317-338.

Studie je věnována problematice pojetí školního vzdělávání z hlediska institucionalizace. Autor vychází ze situace, kdy omezení v souvislosti s pandemií covidu-19 považuje za test idejí o deinstitutionalizaci vzdělávání. Oslabení role škol, k němuž v té době došlo, s sebou přineslo také efekt vzdělávacích nerovností mezi žáky s nepříliš rozvinutým zázemím a těmi, jejichž rodiče jim ve spolupráci se školou byli schopni poskytovat podporu. Na základě těchto dopadů se autor zamýšlí nad naléhavou potřebou přehodnotit specifikaci škol jako vzdělávacích institucí směrem k větší demokratizaci vzdělávacího procesu. Je přitom potřeba nezapomínat nejen na úskalí byrokratických a nerovných způsobů fungování institucí, ale ani na rizika přílišné demokratizace.

vzdělávací možnosti ; vzdělávání ; školní vzdělávání ; škola ; demokratizace ; covid-19 ; institucionalizace ; deinstitutionalizace ; unschooling

<http://katalog.npmk.cz/documents/540824>